

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Hiročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 30—
Inzerati po tarifu. — Pis-
monim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Hefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vpliva
vse svedove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Pista in toli
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
letar. št. 2504. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Prvi teden nove skupščine.

Konec samostojnosti SLS. — žalosten konec klerikalne avtonomije. — Klerikalci v taboru centralizma in nasilja.

Beograd, 8. oktobra 1927.

Nova narodna skupščina, ki je bila izvoljena mesto prejšnje zato, da bo »sposobna za delo«, kakor je rekel njen »soustvaritelj« g. Velja Vukičević, se je sestala na svojo prvo sejo 5. oktobra. Po vsem, kar smo vedeli, brali in slišali o Vukičevićevih volitvah, o izjavah Marinoviča, Korošca in drugih, je naravno vladalo veliko zanimanje za prvo sejo, kakor tudi za vse priprave pred to prvo sejo. Kar je za nas kot Slovence in posebej še kot slovenske kmete važno, naj tukaj na kratko zabeležim. Radikalni klub, ki ima v svoji sredi med stotrinajstimi poslanci najmanj polovico takih, ki so jih izvolili okr. glavarji, žandarji in policija po nalogu ministrskega predsednika, je imel svojo prvo sejo v ponedeljek 3. oktobra popoldne. Na tej seji je imel predsednik vlade daljši govor in je rekel med ostalimi stvarmi tudi te-le besede: Smatram za dužnost, da pomenem sporazum sa g. Korošcem — ako ga vi odobrite. Sporazum sam pravio pred izbore, da bih obezbedil da radikalna stranka bide prva i najjača. Znao sam, da čemo od samih demokrata biti sigurno mnogo jači, ali radi predostrožnosti zbog stvaranja novih blokova i zajednica smatrao sam za dužnost, da se obezbedi radikalna stranka. Tako je postalo ono što su nazvali u novinama takozvani pakt prijateljstva sa SLS. Naša je težnja, da se obezbedi rad u Narodnoj Skupštini i taj će rad biti u onim granicama kako sam jih obeležio u pismu kralju pred izbore. Tu mislim prvenstveno na pitanja privredna, ekonomska i finansijska. Na ovim pitanjima mi možemo sporazumno da radimo sa SLS, s kojim se u osnovnim pitanjima slažemo i imamo istovetne poglede jer je SLS priznala Vidovdanski ustav i time prestala da misli na autonomije. — Gosp. Velja Vukičević, predsednik sedanje vlade je tu priznal s čudovito odkritosrčnostjo tri stvari: 1. da je napravil blejski sporazum ali pakt prijateljstva z g. Korošcem zato, da okrepi radikalno stranko. (Torej ne zaradi naroda ali države in torej še manj na korist Slovenije ali celo slov. kmetov!) 2. da je to storil iz

strahu pred svojimi zavezniki Davidovičevimi demokrati in 3. da se SLS v vseh temeljnih vprašanjih strinja z radikalijo, da imajo popolnoma enake poglede na vsa državna vprašanja, ker je priznala ustavo in da na avtonomijo niti ne misli več.

Kaj poreko na vse to tisti hudi petelini v Vinici, Žužemberku, Črnomlju, Semiču, Dobrniču, Kranju in bogve kje še, ki so tako grozno razsajali in protestirali na mojih shodih, ko sem natančno tako govoril o blejskem sporazumu?!

Sestanek Radića s Pribičevićem.

Druga senzacija se je dogodila v torek, ko je prišel v Beograd gosp. Stjepan Radić. G. Velja in g. Korošec sta namreč sezidala svojo politiko na napačni predpostavki, da med Radićem in Pribičevićem nikoli ne more priti do sodelovanja. Zato sta se čutila od te strani popolnoma varna. Jaz sem že davno vedel, da je ta račun g. Korošca pogrešen, kakor vsi njegovi dose-danji računi, kajti predsednik Radić je rekel meni takoj po volitvah na prvem obisku zaupno sledeče besede: »Varata se Vukičević in z njim g. Korošec, ako mislita, da bom igral še z naprejš vlogo dresiranega psa, ki poslušno aporтира predmete, ki mu jih nametava gospodar. Mislili so, da bo dovelj, da mi mečejo Pribičevića, jaz pa da bom skakal. Hvala bogu, da so tudi Pribičevića izučili, da neče več biti kamen, ki bi ga poljubno metali v Hrvate.« — In tako je okretni Radić takoj v torek dopoldne razbil vse Korošceve in Vukičevićeve račune in obiskal — Pribičevića. S tem je ustvarjeno jedro prečanske politike in zdaj naj dela Beograd, kar hoče. Tudi takojšnje nove volitve! — Naj mi bo dovoljena tu mala opazka: Na pregovorih za skupen nastop za zadnje skupščinske volitve s slovensko SDS sem ne samo predlagal, nego toplo priporočal, da bi vzeli na Stajerskem za skupnega nosilca gosp. Stjepana Radića, a gospodje so mi to močno zamerili. Slutil sem prihajajočo situacijo in veseleč se zopetne polomije g. Korošca priporočal vsem naprednim Slovincem ini-

cijativo za vse to, kar je prihajalo in kar je moralo priti. Da se je vsaj malo poslušalo mene in opustilo ono, kar se je storilo, bi bili danes že daleč naprej. — Po sestanku Radić-Pribičevićem sta oba obiskala Davidovića.

Najnovejša muzika dr. Korošca.

S tem je kombinacija Korošec-Vukičević smrtno pobledela in kaj vse smrtni strah stori, naj priča izjava gospoda Korošca, ki je na vseh shodih široko odpiral usta, kakor da on podeljuje predsedniška mesta, izključeval Radića iz vsake kombinacije ter samozvestno pripovedoval, da so kroglice, oddane za slov. kmet-sko stranko in za Radića, vržene v Savo. Drugi dan po sestanku med Radićem in Pribičevićem že takole snubi: »Teže je medjutim razumeti g. Radića. Kada je sadašnjoj vladi uopšte potrebno kakvo popunjavanje, onda je svakome jasno, da bi se moglo pomišljati samo još na to, da se pojača uticaj Hrvata. Niko ne sumnja u to, da smo g. Vukičević, g. Davidović i ja prijatelji Hrvata i da se u sadašnjoj vladi nikada ne može i neće uvesti bilo kakogod antihrvatski kurs. I mi nismo prijatelji Hrvata od danas kao što je to g. Pribičević, već je naše prijateljstvo prema Hrvatima izkušano. Zato bi bilo po mom ličnom mišljenju pametno i uspešni konačno nisu isključeni, da hrvatski političari teže prema svojim prijateljima, koji se danas svi nalaze u vladi. Hrvati su okretni političari i zato gotovo neće biti njihov cilj, da se istroše u besplodnem opozicijonalstvu uz g. Pribičevića. Ponavljam, ako je ovaj vladi uopšte i šta potrebno, onda je potrebno više hrvatskih elemenata.« — To je torej najnovejša muzika g. Korošca in te melodije so precej drugačne tudi za nepolitična ušesa, nego so bile one, da so kroglice za Radića vržene v Savo.

Demokratski kmetški blok.

Kar se tiče demokratskega bloka ali seljaško-demokratske unije, ali kakor koli so novinarji že krstili ono novo, kar se pripravlja, treba pomisliti, da so največje težave v Davidovičevem klubu, kjer se razmere še niso ustalile. Tu so pred vsem še cincarji, ki hočejo biti rajši v radikalni koaliciji, ki bolj konvenira njihovu beograjskemu okusu, navadam in potrebam. Potem je tukaj še nekaj starih sinekuristov,

ki bi v novi kombinaciji prišli težko na vrsto. Vneti šepetanci za »proti« so tudi takšni politični tipi, kot Grga Andjelinović ali pa Ribar, ki morejo samo v sedanjem miljeju eksistirati. Na drugi strani pa je g. Ljuba Davidović in mnogi njegovi prijatelji, ki uvidevajo, da je sedaj prišel pravi čas, da se v resnični demokraciji prerodi država v moderno evropsko kulturno edinicu in da se za vselej ubije radikalna in Koroševa reakcija. Poleg teh jih je še mnogo, ki so od leta 1922 težko trpeli pod različnimi radikalnimi režimi in ki tega nočejo več. Med temi vre in se bije borba. Kakšen bo konec, se še ne more predvideti. Tudi ne kdaj. Če bo Davidovičeva stranka ta moment zamudila, bo padla zopet v brezposobnost, kakor pod Pašićem leta 1923. Za državo bi bila to silna škoda. Za nas ta čas v opoziciji ni tako hudo, kakor bi se Korošec rad potolažil v »Slovenec«, zato ker vsak moment to stanje lahko prekinemo, pa gremo na drugo stran. Seveda ne bo o tem odločal g. Korošec, kdaj je in bo bolje napraviti eno ali drugo. To mnogim v Sloveniji v vednost, ki težko čakajo ali pa ki se boje nove kombinacije. Eno je jasno danes še bolj ko kdaj poprej: brez Hrvatov se dolgo ne more v naši državi, proti njim pa nikoli več. In Hrvatje so dali pooblastilo g. St. Radiću kot še nikoli poprej.

Od pomembnejših stvari je še vredno zabeležiti to-le:

Razdvojeni radikali.

Radikali so se vrnili v mnogo slabši zasedbi, nego so bili prej. Predvsem ni borbenosti. Izginila je zlasti tista udarna četa »seljakov«, ki so v številu od 20 do 30 vselej prišumeli v svojih strašnih opankah in z velikim pestmi, širokimi pleči in velikimi trebui okoli govornice, kadar so hoteli kaj terorizirati. Ko je v četrtek branil naš tovariš Pernar škatljo, da ne bi neupravičeno glasoval predsednik, je moral v zameno za nekdanjo Pašičevo opričino poslati s pestmi naprej g. Korošec svoje fante, na čelu Žebota in Bedjanića. Tako je prav! Kdor v parlamentu ne zaleže nič z glavo, naj dela s pestjo.

Poleg borbenosti pa manjka radikalom enotnosti. Kdor pozna našo hišo narodnih očetov tako dobro kot jaz, ki sem gledal otvaranje že četrtrič, ta je zapazil dekadenco radikalije tudi s te strani. Najglasnejši je bil sinček g. Vukičevića, mlad gospod, ki je dobil mandat od papana, kakor pri nas birmanci uro od botra. In gori na skrajni le-

vici so sedeli in se smejali tej smešni glasnosti gg. Ljuba Segedinac, Milutin Dragović, Kojić, Stojadinović, Ilija Mihajlović in drugi. Na drugem koncu so ironizirali napore g. Vukičevića, Korošca in drugih zopet druga skupina starih radikalov, na čelu Milorad Vujičić, Miša Trifunović, Andra Stanić, dr. Ninčić. V sredi doli je sedel Boža Maksimović s svojimi prijatelji in užival po svoje nezgode in nevolje novega klubskega predsednika. »Bivši« g. Uzunović pa je sedel v krogu

svojih najzvestejših tako zamišljen, da je pozneje oddal z glasovnico tudi vozno legitimacijo.

Ob tej priliki mi je rekel eden najuglednejših radikalov, ko je čisto miren opazoval vrenje in vihar v zbornici, sledeče besede: »Eh, eh, vidite prijatelju, hteli su samo brojke, eto vidite, sad ih imadu. Ali ovde ne rade samo brojke, nego i duša naroda!«

Tako je končal prvi teden.

Ivan Pucelj.

Po volitvah na Štajerskem.

Naše kmetско-delavsko gibanje je pri zadnjih skupščinskih volitvah na Štajerskem in v Prekmurju doživelo poraz. Napačno bi bilo, če bi tej resnici ne pogledali v oči. Samo tako bo mogoče ukreniti potrebno. Vzrokov je več. Poglavitni vzrok je pa ta, da ima naša stranka v mariborski oblasti več kot pomanjljivo organizacijo, mnogo pomanjkljivejšo kot n. pr. v ljubljanski oblasti. V Prekmurju pa naša stranka organizacije sploh nima. Drug vzrok našega poraza je v tem, da vsi naši pristaši v mariborski oblasti še niso dovoljno prožeti s socialnim in kulturnim duhom našega novodobnega gibanja. Zaradi tega radi podležejo nasprotnemu časopisju, ki je tudi po vaseh zelo razširjeno. Tretji vzrok našega poraza je velika zloraba vere in cerkve od strani duhovništva v korist Koroškeve stranke, ki se je zlasti pri zadnjih volitvah na Štajerskem vseskozi in povsod izigravala kot katoliško - cerkvena stranka. Četrta in veliki vzrok našega poraza pa so izredno slabe gospodarske razmere kmetско-delavskega ljudstva!

Gospodarska kriza poljedelskega prebivalstva je bila pri zadnjih volitvah tista deroča reka, proti kateri smo bili prisiljeni plavati. kmetско ljudstvo je v svoji siromaščini izgubilo veliko svoje borbenosti ter za volitve ni pokazalo dovolj interesa. V celi mariborski oblasti je 151.000 volilcev, na volišča pa jih je prišlo komaj 94.000 — torej je ostalo 57.000 volilcev, več kot ena tretjina, doma. Stranka abstinentsov je torej na Štajerskem najmočnejša. V razgovorih s kmetско-delavskimi ljudmi se je večkrat čulo sledeče: »Kaj bomo hodili volit, saj volitve ne bodo rešile našega slabega gospodarstva! Priti bo moralo nekaj povsem drugega, nek velik preokret, ki bo razmere predrugačil v naš prid. Parlament ne bo storil ničesar!«

Tako govori prav veliko ljudi in če se jih vpraša, odkod naj pride ta »preokret«, ne vedo jasnega odgovora, verujejo pa, »da bo nekaj prišlo!«

Klerikalne zlorabe vere in cerkvenega aparata.

Meščanske stranke na Štajerskem so neprimerno boljše organizirane kot pa kmetška stranka. Organizacija SDS temelji na razširjenem časopisju in na podežel-

ski inteligenci. Organizacija SLS sloni pa na cerkvi in duhovnikih. Z ozirom na veliko pobožnost kmetškega ljudstva je cerkveno-politična organizacija najbolj močna. Skoro ves preštevilni duhovski stan se je postavil v službo politične propagande za SLS. Shodi SLS so se skoro povsod oznanjevali z lece in so se klerikalni kandidati priporočali s posvečenega mesta. Proti naši kmetški stranki se je duhovščina zadržala skrajno sovražno! Ko je na primer hotel v Sv. Andražu v Slovenskih goricah govoriti po jutranji maši pred cerkvijo tov. dr. Kukovec, je začelo zvoniti z vsemi zvonovi, tako da ni bilo mogoče govoriti. Ves prizor je zadovoljno gledal domači župnik in še nek bogoslovec. Ker so naši možje čakali, da se bodo klerikalci zvoniti naveličali, so enega naših tovarišev napadli, vrgli na tla in ga na to še kamnovali. Tako so klerikalci v sporazumu z duhovščino shod kmetške stranke onemogočili. — Drug primer: Pri Sv. Avguštinu — romarski cerkvi na štajersko - hrvaški meji, so priredili neko ciril-metodijsko slavnost. Iz cerkve so prinesli prižnico na ledino in tam so govorila neka dekleta in tudi duhovniki. Neki župnik (ime nam je znano) je v svojem govoru pozival navzoče Slovence in Hrvate, naj volijo samo dr. Korošca, ki je postal na ta način tudi kandidat cirilmetodijske »ideje«. Pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah klerikalci niso pustili govoriti tov. Prepeluhu, dasi so bili navzoči: klerikalni kandidat prof. Vesenjak osebno, dva klerikalna oblastna poslanca, urednik »Slovenskega Gospodarja« duhovnik Golec in še nek drugi svečenik. Pa to ni nič posebnega pri klerikalcih. Pozneje se je po pričah ugotovilo, da je nek klerikalni pristaš imel odprt nož v roki za tov. Prepeluha. Da se ni ničesar hujšega zgodilo, se je zahvaliti le slučaju, da se je tov. Prepeluh umaknil iz zborovalnega prostora. Vzpričo takšnih divjaških manir se klerikalno časopisje ni sramovalo pisati o naših »čeka« in grdo lagati o pobožih naših tovarišev nad klerikalci. Če je kakšen naš pristaš le stopil na tla, ki so slučajno cerkvena last, se je navadno takoj pojavil duhovnik, ki je našemu govorniku prepovedal tam stati, med tem, ko so klerikalni kandidati imeli shode ne samo na cerkvenih tleh zunaj cerkve,

temveč celo v farovžih, kaplanijah ali pa kar naravnost na pragu in na stopnjicah cerkve. Zadnje dni so duhovniki šli od hiše do hiše in pozivljali ljudi, da morajo glasovati »katoliško«, to je za SLS. Prišli so tudi v hiše naših trdnih pristašev ter nahujskali njihove žene proti

možem-»brezvercem« ter tako zanesli v mirne družine, prepir in sovraštvo.

Ni torej večje hinavščine kakor če je dr. Korošec na svojem shodu v Ljubljani trdil, da SLS ne zlorablja vere in cerkve v svoje politične namene!

Nov kulturni udarec slovenskemu kmetškemu ljudstvu.

Vsak narod se sodi po številu in kakovosti svojih šol. Razni pridobitni stanovi tekmujejo med seboj, da preskrbe svojemu naraščaju čimbolj obširno, vsestransko višjo strokovno izobrazbo, ustanavljajo v ta namen srednje in višje zavode, dobro vedoč, da zamorejo z inozemci in tudi med seboj konkurirati le potom boljše strokovne izobrazbe. Kar velja za druge stanovalce, velja še tem bolj za kmetški stan, ki tvori pretežni del prebivalstva. In vzlic temu ne odloča sam o svoji usodi, o svojem gospodarstvu, odločajo o tem in imajo v svojih rokah vse niti politike in gospodarstva le višje izobraženi meščanski stanovi. Mnogo je temu krivo dejstvo, da se podeželje vse premalo briga za stanovsko in strokovno izobrazbo svojih bodočih gospodarjev. Razvoj intenzivnega kmetijstva je dandanes tudi pretežno v zvezi z znanstvenim strokovnim delom in višjo strokovno izobrazbo kmetških sinov — bodočih gospodarjev.

Za manj premožne kmetške sinove imamo enoletne kmetijske šole, kjer si pridobe toliko splošnega kmetijskega znanja in pregleda o novodobnih pridobitvah, da so usposobljeni voditi kasneje svoje male kmetije. Niso pa dovolj sposobni za vodstvo politike, kar nam zadostno kažejo volitve. Seveda se najde mnogo izjem, posebno pri gospodarjih, ki se ne branijo kmetijskega čtiva, tečajev in predavanj. Imamo pa prav mnogo gospodarjev, ki si žele dati svojim naslednikom na kmetijah temeljitejšo, obširnejšo višjo strokovno izobrazbo. Tu pridejo predvsem v poštev srednje kmetijske šole.

Ne smemo dalje prezreti, da potrebujemo na deželi razen dobrih samostojnih gospodarjev, tudi še dobre združne delavce, ker morajo gospodarji vsled preobilice lastnega gospodarskega dela prepustiti poslovanje zadrug več ali manj zadrugnim nastavljenecem, ki morajo tudi znanstveno poznati kmetijsko gospodarstvo in kupčijstvo, da zamorejo uspešno delovati v korist kmeta-gospodarja.

Za razvoj intenzivnega kmetijstva so potrebni tudi podrobni kmetijski delavci - instruktorji, ki naj seznanjajo o vsakokratnih pridobitvah kmetijskega obrata gospodarje, ki večinoma nimajo časa in tudi ne prilike zasledovati vse novotarje sedanje dobe, a le v napredku je obstoj kmetijstva mogoč. Velevažen pomen srednje šole leži tudi v tem, da prihajajo na njo Hrvati in Srbi, ki na licu mesta lahko spoznavajo naše kmetijske

razmere, se priučijo našemu jeziku, ter postanejo pionirji za popolno zbližanje naših in južnih bratov. Materijalna korist Slovenije pa tudi obstoja v tem, da dobiva taka šola državno subvencijo in kredit od 1.500.000 Din, kar ostane pri nas. Zelo važno je tudi za naš višji strokovni naraščaj, da se zamore na srednji šoli v večji meri posvetiti na domačih tleh znanstvenemu strokovnemu delu, česar na nižjih šolah ni mogoče!

Vpoštevač vse navedene vidike se je takoj po preobratu delalo na to, da se ustanovi v Sloveniji srednja kmetijska šola. Hrvati imajo že namreč eno, istotako tudi Srbi. Naš neumoren zastopnik tov. minister Pucelj jo je dosegel. Prvotno je bila zamišljena splošna srednja šola, a kakor so nekateri že pred ustanovitvijo delali proti njej, tako so dosegli, da se je prelevila v srednjo vinarsko šolo. Nenadoma pa je prišel sedaj ukaz, da se demontira ta šola v Sloveniji. Baje se prenese v južne kraje, tako da bodo imeli dve srednji kmetijski šoli.

Z ukinitvijo srednje kmetijske šole zgubimo vse uvodoma našete ugodnosti. Naši gospodarji si bodo dobro premislili pošiljati svoje sinove na lastne stroške v oddaljene južne kraje, na prosta mesta ali podpore pa ni za misliti, ker mi vsi dobro vemo, da beograjska čaršija z dodeljevanjem istih napram Slovenem ni nikakor radodarna, da si Slovenija dober del davka plačuje tudi v te namene.

Razun druge škode moramo misliti tudi na to, da bo sčasoma zmanjkalo za nižja mesta strokovnjakov-instruktorjev ter uradnikov domačinov — posledica nova invazija uslužbencev, neveščih slovensčine, v škodo domačemu življu, ki se mora dandanes žalibog na domačih tleh zadovoljiti pri prav mnogih uradih in službah s podrejenim delom ali si pa mora iskati zaslužka v tujini!

Izgleda nadalje, da se hoče namenoma ovirati ali celo preprečiti med kmetско mladino medsebojno spoznavanje in zbližanje. Zakaj se ne zgane ravnateljstvo! Ker ni nikogar, ki bi se za zavod zavzel, je tem bolj dolžnost nas samih, kar se prištevamo k kmetijski inteligenci, podeželja sploh, da se upremo takim kleroradikalnim metodam in da pometemo z vsem, kar je proti razvoju težko pridobljenih kulturnih ustanov. Da se reducira gimnazije, učiteljska in medicinsko fakulteto, se da oprostiti z dejstvom, da imamo takih šol že dovolj, dasi tudi v tem oziru Beo-

grad pristransko postopa s prečanskimi kraji, a ukinitve edinega slovenskega srednjega kmetijskega zavoda, ki bi moral biti obenem skupno torišče in ognjišče vsega našega domačega znanstvenega dela na polju kmetijstva sploh, pa pomeni narodni škandal, omalovaževanje kmetijskega stanu, ki ima ravno tako pravico do višje izobrazbe na domačih tleh kakor vsi drugi stanovi.

Mi hočemo višje strokovne in duševne izobrazbe, da se bomo uspešneje borili za svoje stanovske kmetijske koristi in da se bomo lažje in hitreje otresli neznosnega

jarma onih strank, ki skušajo z odvzemanjem možnosti višje duševne izobrazbe preprečiti svoj padec. Nož za nož! Z brezobzirnostjo je iztrebiti vse ono, kar je proti našemu pokretu. Naš pokret, naš boj za obstanek je pa v tesni zvezi z višjo omiko. Ne s silo, z uma svitlim mečem si moramo priboriti končno zmago.

Pomnite! Z »Žensko Hvalo« čez noč namočeno perilo se s Schichtovim milom posebno lahko izpere.

Narodna skupščina

Novoizvoljena skupščina se je 5. oktobra sestala. Že dne 3. oktobra so imeli klubi svoje seje, da zavzamejo stališče k situaciji. Vlada sestoji sedaj iz radikalov in demokratov. V radikalnem klubu so tudi klerikalci, v demokratskem pa muslimani. S to vlado niso zadovoljni hrvaški kmetje, srbski zemljoradniki, samostalni demokrati in tudi Davidovičevi demokrati so proti radikalom radi tega, ker ti hočejo vladati po starih metodah, guliti revnejše za račun bogatih. Vsled tega se poskuša sestaviti kmetjsko-demokratski blok.

Volitev začasnega predsednika

se je izvršila 5. oktobra. Izvoljen je radikal dr. Perić. Pri tej volitvi je prišlo do velikih kravalov v skupščini. Prvi seji mora predsedovati najstariji poslanec. Najstariji poslanec je en radičev. Radikalci pa so šli preko te določbe, da mora najstariji predsedovati in so postavili za starostnega predsednika enega svojega poslanca. Proti temu so vsi protestirali, le

SLS je držala z radikali. Izvoljeni začasni predsednik je odredil

izvolitev verifikacijskega odbora,

ki se je volil 6. oktobra. V ta odbor, ki ima nalogo potrditi ali razveljaviti izvolitev poslancev, je bilo izvoljenih 9 radikalov (med temi dva SLS), 5 demokratov, 4 kmetjske stranke, 2 samostalna demokrata in 1 zemljoradnik. Ta odbor potrjuje (verificira) sedaj mandate. Tisti mandati, proti katerim ni nobenih pritožb, se gladko potrdijo. Klerikalci so vložili pritožbo proti izvolitvi

Ivana Ureka za poslanca,

češ, da je bil obsojen radi političnega izsiljevanja in da je za poslanca nesposoben, ker so v letu 1923/24 zdravniki ugotovili, da je radi živčne bolezni »duševno manj vreden«. Tak ugovor pač še ni bil nikoli vložen, kaj takega so zmogli le naši klerikalci. Ko bi bili duševno toliko vredni vsi klerikalci kakor je Urek, pa bi se nam bolje godilo kot sedaj.

Macedonija.

Macedonski razbojniki ubili našega generala. Pretekli terek je v Štipu v Macedoniji ustrelil na sprehodu brigadnega generala Kovačevića neznani macedonski četaš in nato brez sledu pobegnil. General je bil na mestu mrtev in postal žrtev znane macedonske bande, ki se skriva v Bolgariji in katero plačuje in vzdržuje Italija. Treba bo enkrat vendar le tem neznosnim razmeram napraviti konec, kajti v Macedoniji ne mine dneva, da ne bi slišali o kakem atentatu, bombnem napadu na vlake in cele vasi itd. Vlada je tukaj poklicana, da napravi za vsako ceno red in mir.

Morilci generala Kovačevića ubiti in ujeti. Bolgarski komitaši, ki so ustrelili našega generala v Štipu, so takoj zbežali proti bolgarski meji. Oboroženi so bili z bombami, puškami in samokresi. Blizu meje so vprašali nekega kmeta, da jim pokaže pot preko meje. Kmetu so se oboroženi tujci zdeli sumljivi, pa jih je vodil mesto proti meji na nasprotno stran k naši vojaški straži. Ko so komitaši zagledali vojake, so se spustili v beg in se skrili v skalnato duplino. Tu

se je pričela prava vojska. Pokale so bombe in puške. Dva komitaša sta bila ubita, eden se je pa udal. Prepeljali so ga v Beograd.

Obsedno stanje. Bolgarska vlada je na zahtevo naše države proglasila obsedno stanje v obmejnih krajih, kjer se zbirajo macedonske bande, ki vpadajo na naše ozemlje. Ali bodo mogli zatreti vsemogočno macedonsko organizacijo v Bolgariji je pa veliko vprašanje, kajti današnja bolgarska vlada je na krmlu samo po milosti macedonskih komitaških organizacij, ki imajo svoj sedež v Sofiji.

Obletnica polhovgrajske katastrofe.

Pred letom dni so velikanske množine vode zalile vse doline polhovgrajskega pogorja. Vode so pustošile na dve strani, proti Dobrovi in proti Škofji Loki in Medvodami. Prebivalstvo je ostalo brez domov, brez njiv in travnikov, ki so bili zasuti z kamenjem. ceste in pota pa popolnoma razdejana. Pomoč je bila nasproti velikanski škodi malenkostna. Prejšnji cestni odbor je začel z delom

in veliko storil za popravo potov in cest, posebno moramo omeniti požrtvovalno delo Glaviča in Peklaja, ki sta rešila vse kar sta mogla. Ko pa je oblastni odbor razpustil cestni odbor, je vse delo zaostalo, nobeden več ne misli na težko prizadete kraje. Kje so tiste podpore in tista pomoč, ki so jo klerikalci obljubljali pred volitvami? SLS je sedaj v vladi v Beogradu, ima v Ljubljani oblastni odbor v svojih rokah, cestni odbor je izvoljen že veliko mesecev, a načelnika še danes nima. Sedaj je čas, da SLS poseže v bogati žep in dane obljube izpolni. Zabavljali ste čez prejšnji cestni odbor, ga razpustili in volili novega. A mi vidimo le to, da je prejšnji delal in nam pomagal, od sedanjega pa nimamo nič. Tako delo SLS za blagor ljudstva obsojamo vsi. Pri tem pa vemo, da je SLS glasovala za črnogorske prince 42 milijonov in za bogate delniške družbe. Gospodi vse, kmetu nič. To spoznanje prihaja med vse na deželi. — Polhovgrajčan.

Izidi nedeljskih občinskih volitev.

Občina Prečna: SKS 197, SLS 143, lista dela 53 glasov. Velika dolina: SKS 149, SLS 128, SDS 48 glasov. Ta občina je bila od pamtveka klerikalna trdnjava, a sedaj je kmetjsko-delavska zavest, organizacija in delo naših odličnih in vrljih pristašev posadila na občinsko hišo ponosno zeleno zastavo. Živeli možje in fantje, le naprej. — Škocijan SKS 198, SLS 138, Gospodarska 64 glasov. — Kostanjevica: SKS 165, SLS 313, agrarna lista 43 glasov. Mi smo napredovali za 3 odbornike. G. kaplan Tomazin iz Cerkelj je obletal vse vasi, a se mu vendar ni posrečilo ustaviti naš napredek. Posebno lepo so sprejeli g. kaplana v Orehovici, kjer mu sicer niso pustili govoriti, a drugače so mu izrazili zaupanje vsi kmetje brez razlike strank.

V splošnem smo pri nedeljskih volitvah v vseh občinah krasno napredovali in moramo javno pohvaliti naše delovne in požrtvovalne krajevne organizacije, ki se morajo boriti z nadčloveškim naporom proti nasilnemu in hinavskemu klerikalizmu, oziroma sedaj proti korupcijskim slovenskim kleroradikalom.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1.

Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din.

Ali bodo preklicali laž?

Vsem je še v živem spominu, kako so pisali vsi listi SLS med volilno borbo o nesrečnem slučaju v hrvatskem selu Čučerji, kjer sta dva pijanca vrgla tretjega iz gostilne, kateri si je pri padcu zlomil tilnik in umrl. Vse klerikalno časopisje je kričalo, da so radičevci ubili hrvatskega klerikalca in se prav hirfavo zgražali nad tem početjem. Klerikalni agitatorji, časopisje in nebroj duhovnikov je raz lece blatilo z najogabnejšimi besedami radi tega Radiča in HSS. Te dni je cela zadeva pred zagrebškim sodiščem in iz izjav obeh obtožencev je razvidno, da sta oba dva pristaša demokratske stranke in da uboj ni bil politične narave, ampak navaden pretep med pijanci. Prav posebno pa je bil pijan pokojni Talan.

Ker je klerikalno časopisje očitno lagalo in ker so delali Radiču in HSS veliko krivico, pričakujemo, da bodo takoj preklicali vse trditve in laži ter s tem dokazali svojo katoliško podlago, ki sloni na resnici in pravici. Posebno pa pričakujemo od onih duhovnikov, ki so raz lece lagali in obrekovali, da bodo popravili storjeno krivico.

Preklic.

Podpisani Martin Radoš, kaplan v Starem trgu, preklicujem in obžalujem žaljive besede, ki sem jih izustil dne 8. septembra 1927 v Starem trgu ob Kolpi proti g. Antonu Lušinu.

M. Radoš.

Dopisi.

Velike Lašče. V okrajnem glavarstvu Kočevje se vrše 23. odnosno 30. oktobra občinske volitve. V občini Vel. Lašče so razpisane za dan 30. oktobra. Da bi prihranili občini stroške in občanom nepotrebna pota in ker smo baš v naši občini do zadnjega moža 11. septembra natančno sešteli, smo ponudili SDS in SLS na podlagi zadnjih volitev volivni kompromis. To bi približno izgledalo tako-le: SKS 5 odbornikov, SDS 1 odbornik in SLS 3 odborniki. Izključili smo samo eno osebo. V »Jutru« št. 237 od 6. oktobra t. l. pa berem ves začuden dopis od nas, kjer neki, s stanjem stvari popolnoma nezadovoljni možakar razlaga, kako se je kraj, organizacija SDS »pošteno« trudila, da doseže s SKS sporazum, a da ga ni mogla. Na vse to konstatiram sledeče: S SDS se je sklenil sporazum in dobi ta stranka na skupni listi enega odbornika in enega namestnika. Nezadovoljen je samo eden, to je tisti, ki je bil iz vsake kombinacije izključen. Iz vsake kombinacije izključen pa ni bil zato, ker je demokrat in naprednjak, nego zato, ker ni ne naprednjak in ne demokrat, nego se je izkazal doslej povsod kot razoren in destruktiven element. Kjerkoli ni imel komande in edini odločilne besede, povsod je rovaril kot razdiralna sila. Tako pri lov-

skem društvu, pozneje pri Sokolu, zoper elektrarno in vodovod, a posebno še zoper Posojilnico. Bil je najprej predsednik kr. organizacije SKS, kot tak načelnik Posojilnice, a ko je hotel postati župan, a ga ljudstvo ni maralo, je prešel v SDS in razvil najhujši bojkot zlasti proti napredni Posojilnici. Izjavila pa je SKS kr. org., da sprejme drage volje vsako drugo osebo iz SDS na listo, zlasti je želela g. notarja ali g. Kržiča, Jelenca st. ali ml., g. Koprčevca ali Podlogarja ali kogarkoli, samo se je protivila oni osebi, ki vse v svoji veliki kunštosti razdira, a ničesar uspostaviti ne zna. In sedaj se pojavi ta velika sila v javnosti, mistificira svoje strankarsko glasilo za svoje osebno razpoloženje in kar je najhujše obsoja svoje strankarske somišljenike zato, ker so imeli pogum ne glede na njegove kaprice, skleniti volilni sporazum z našo stranko. Zato pozivam vodstvo SDS, naj se o stvari pouči od lastnih pristašev na licu mesta. Malkontent v uniformi »Jutrovega« dopisnika, naj kozolce obrača, kot mu pripada, politiko naj pusti tistim, ki ima za to razumevanje. Vodstvo SDS naj pomni eno: Da je SDS dobila v sodnem okraju Velike Lašče pri zadnjih volitvah najmanj glasov v vseh sodnih okrajih Slovenije, ni samo zasluga moje malenkosti, nego po velikem delu tudi neradovoljnega »Jutrovega« dopisnika od 6. oktobra v štev. 237.

Ivan Pucelj, nar. posl.

Muljava. Po končani volilni borbi si usojam opozoriti vse mlačne može in fante. Mnogo ji poznam, ki so dobri in razumni gospodarji — a se nikakor ne morejo otresti duševnega jerobstva. Pri minulih volitvah za narodno skupščino je mnogo volilcev doma ostalo — češ, saj je vse eno, naj bo ta ali oni, plačo bo vzel, pa bo šel, za drugo mu pa ni mar. Pomislite malo, dragi tovariši. Nas je 80%, zakaj ne bi sami vodili račune, nego nam diktira cene peščica ljudi, ki niti ne ve, kako se živež prideluje. Naše časopisje kriči na vse načine, kako da smo kulturni, a naši bratje Srbi pa z zasmehom gledajo na našo čudno kulturo. Lahko je agitirati SLS, kakor nobeni stranki. Ona ima vso oblast nad duševno omejenimi in brezbriznimi ljudmi. Kaka agitacija se pojavi gotove čase za vero ali sv. misijone itd. Ljubite svojega bližnjega, je rekel naš Odrešenik in ta verska stranka je ta zlati nauk že davno izgubila iz svojega programa. Ko sem bil pri vojaki v Debru, uprav pri albanški meji, kadar je kateri vojak umrl, bili smo sami Slovenci celjskega vojnega okruha, kar lahko potrdijo tudi ostali moji tovariši, je vsakemu zvonilo v pravoslavni cerkvi, ako ravno smo bili sami rimokatoliki. Bilo ni niti enega duhovnika naše rim. kat. vere in na njegovi zadnji poti sta vsakega spremljala 2 civilna duhovnika (ne vojaška) pravoslavne vere, brez da bi vprašala, kdo bo to plačal, kakor imajo pri nas navado. — Častita gospoda, kako to izgleda s pravoslavnim oficirjem, umrlem v Mariboru, ki se mu je odreklo zvo-

nenje, nič ni slabši zato, ako mu ni zvonilo, ampak od strani verske inteligence lepo to ni. Ni daleč čas, bo veljal izrek: Kdor ne dela, naj tudi ne jé. Takrat se spomnite nazaj: Kdor se je veter, žanje vihar, ali ga pa tudi vzame. Vzemite si ta izrek čim bolj k srcu, ker je izrečen od strani kmetskega fanta, ki je obiskoval le enorazredno ljudsko šolo. — J. Bregar ml.

Občinske volitve v Kostanjevici so izpadle jako ugodno za nas. Preje smo imeli 5 odbornikov, sedaj pa smo jih dobili 8. Smo tedaj napredovali za tri mandate. Žalibog pa je odbor za agrarno reformo izgubil toliko, da so klerikalci zaenkrat še obdržali večino, ki pa je jako pičila. Klerikalni aparat je delal na vseh koncih in krajih z lažjo, pritiskom, žuganjem in beganjem. Pestili in rotali so vsakega posameznika, ki se je »drznil« podpisati našo ali agrarno listo in so celo poskušali spraviti našega nosilca tov. Košaka v nevarnost kazenskega zakona in ga dolžili potvorbe podpisa. Ljudstvo je bilo vsled tega tako razburjeno, da vlašani, ko je prišel generalni štab Slovenske ljudske stranke v Orehovec, domačo vas g. Colariča — niso pustili nikogar do besede in se je sestanek moral končati, ne, da bi bil katerikoli od klerikalnih agitatorjev mogel govoriti. Krivi so sedaj seveda vsega »samostojneži« in ne zdražbarji, ki hodijo ponoči delat nemir po vaseh. Razpoloženje ljudstva za našo »Kmetsko gospodarsko listo« je bilo jako ugodno ali znani volilni rezervar SLS v Črneči vasi, Oštrcu in sosednih vaseh je zopet prišel na pomoč potaplajoči se ladji in rešil SLS za sluzene ljudske sodbe. Menda iz hvaležnosti, ker morajo že 20 let čakati na samo 4 kilometre dolgo oštrsko cesto. Kostanjevčani — domačini so se jako dobro držali, kar jim bodi v čast. Klerikalci niso dobili med njimi niti 10 glasov. Zato tudi taka jeza nanje od vladajoče klike. Kostanjevica je in ostane naša trdnjava.

Bučka. Občinske volitve so se vršile 2. t. m. Naša krajevna organizacija je postavila dve kandidati listi. Prva je dobila 60 glasov, druga pa 51. vsega torej 111 glasov. Tudi klerikalci so postavili dve listi; prva njihova je dobila 57 in druga le 27, torej 84 glasov. Pri državnozborskih volitvah smo bili za dva glasu v manjšini, a sedaj smo lepo napredovali in utrdili našo kmetsko politično organizacijo.

Zagorje. Naš kraj slovi po svoji romarski poti, kjer se zbirajo božjepotniki iz cele Štajerske in Kranjske. Cerkev je zvezana z visokimi dohodki, katere darujejo verniki. Zato je umevno, da se vsak duhovnik veseli, ako je premeščen k nam. Zadnji čas je prevzel našo faro sosednji župnik Jakob Ravter na Pilštajnu in upravlja sedaj dve fari. Kako je prišlo do tega, čisto kratko pojasnilo. Med župniki in farani vlada od nekdaj nesporazumljenje radi dohodkov, katere darujejo verniki cerkvi, a cerkev in vzdrževanje cerkvevib poslopij preostaja fara-

nom, med tem ko oni prejema bogate darove. Imamo cerkvene ključarje in konkurenčni odbor. Ključarji so ponižni in ključev ne vidijo, še manj pa nosijo. Prejšnji župnik Mlaker je bil mnenja, da jim niso potrebni. Pravico do ključev imajo menda samo takrat, kadar je v cerkveni blagajni 10.000 dinarjev, drugače pa ne. Težje je s konkurenčnim odborom. Ta se zaveda svojih dolžnosti. Kadar je zahteval pravice, da bi se uredile potrebne stvari, jih je na nelep način odpravil iz farovža, o čemur je imelo že posla sodišče v Kozjem. Najbolj čudno pa je to, da g. župnik govori tako, g. dekan drugače, a pri g. škofu Karlinu je zvedela deputacija, da je njihova cerkev, njihova stvar in da naj si poiščejo sami stroge može, kateri bodo natančni v računih in preiskavi. Ako cerkev obogati ali osiroti, se to tiče samo faranov. Župnik se je nato preselil v Polje (Sedlarjevo) v sotesko dolino. Novi upravitelj,

pa je koj prvo nedeljo čital neko pismo po pridigi, s katerim se je zalezel najprvo v konkurenčni odbor, češ, da ne bodo moške pokopani na blagoslovljeni zemlji, čitajo brezverske knjige in časopise in še mnogo drugih stvari. Kaj misli g. Ravtar, da bo z nami tako delal kot v Pilštajnu? Mi se bomo že znali braniti. Sovraštvo, sejano med farane, bo rodilo samo vihar.

Iz Dobove. Dne 8. septembra smo obhajali v naši lepi Dobovi lepo slavnost zlate maše, ki jo je obhajal naš prečastiti gospod duhovni svetnik Anton Pernat. Bog naj nam ohrani gospoda zlatomašnika še dolgo let čilega in zdravega. — Istega dne sta praznovala v Dobovi svojo zlato poroko Ana in Ivan Blažič. Mož ima 72, žena pa 74 let. Oba sta še zdrava in trdna. Bog ohrani tudi oba zlata zakonca še dolgo med nami. Mož je vzgleden gospodar, bil je več let župan, je pa tudi zvest naš pristaš. Bog ga živi in njegovo družico!

Novice in razno.

Krek — pozabljen. — Povodom desetletnice Krekove smrti se je v Beogradu brala v katoliški cerkvi v soboto ob 10. uri dopoldne maša zadušnica in rekviem. Pozabili pa so na to tisti, ki bi bili najbolj poklicani, da so navzoči. Prisoten je bil samo zastopnik Narodnega seljaškega kluba tov. Pucelj, g. Korošec pa je od nekdaj prisopihal še le po zavživanju, drugih pa ni bilo.

Klerikalni državni podsekretar. Kakor je »Slovenec« javil povodom imenovanja dr. Gosarja za ministra, da postane tekem treh dni za državnega podsekretarja v ministruvstvu prosvete g. France Smodej, se žalibog še ni uresničilo, dasi bo od takrat že kmalu desetkrat po tri dni. Javnost je začudena in g. Smodej — naravno! — jako nemiren in nezadovoljen. Radikali zatrjujejo dr. Korošcu, da se bo to zgodilo »jutri«.

Kmetijske šole v Sloveniji prevzema oblasti. Ministrstvo poljoprivrede in voda je poslalo na vse oblastne odbore predlog glede prevzema kmetijskih šol od strani oblastnih skupščin. Ljubljanska oblast naj bi prevzela kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu in v Škofji Loki, mariborska pa kmetijski šoli v Mariboru in v Št. Jurju ob južni železnici v popolno upravo. Ministrstvo bi si pridržalo samo nadzorstvo.

V poštne ministruvstvu izdelujejo nove poštne tarife, na podlagi katerih se bo menda poština v nekaterih slučajih znižala. Nova poštna tarifa bi imela stopiti v veljavo s prvim januarjem l. 1928. Bomo videli.

Krasne slike kmetskega praznika na Krškem polju se dobijo pri upravi Kmetskega lista v Ljubljani, Kolodvorska ulica. Slike predstavljajo: dirko, okrašene vozove in tov. Pucelja na govorniškem odru. Ta slika bi morala biti v vsaki kmetski hiši. Cena posamezni sliki je 5 Din.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 16. oktobra, nedelja: Gal, opat.
- 17. oktobra, ponedeljek: Hedviga.
- 18. oktobra, torek: Lukež, ev.
- 19. oktobra, sredo: Peter A.
- 20. oktobra, četrtek: Felician.
- 21. oktobra, petek: Uršula.
- 22. oktobra, sobota: Kordula.

SEJMI.

- 16. oktobra: Kočevje, Sv. Filip v Varačah.
- 17. oktobra: Sv. Rok pri Mokronogu.
- 18. oktobra: Trbovlje, Lukovica, Radohova vas, Sorica, Mozirje, Podsreda, Vojnik.
- 21. oktobra: Dovsko, Cerklje, Lesce, Zubna, Jagnjenca, Podšentjur, Žiri, Sevnica, Sv. Peter pod Sv. gorami, Celje.
- 22. oktobra: Dramlji.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56 ⁶⁴
Za 1 liro	Din 3 ¹⁰
Za 1 avstr. šiling	Din 8 [—]
Za 1 češko krono	Din 1 ⁶⁸
Za 1 franc. frank	Din 2 ²³
Za 1 zlato marko	Din 13 ⁵⁰
Za 1 švic. frank	Din 10 ⁹⁴

Uredba o pobijanju nalezljivih bolezni. Minister za narodno zdravje g. A. Savič je podpisal novo uredbo o pobijanju nalezljivih bolezni. Uredba stopi takoj v veljavo. **Podružnica Državne hipotekarne banke v Ljubljani.** V Ljubljano so prispeli zastopniki glavne uprave Državne hipotekarne banke, da pripravijo vse potrebno za poslovanje filijale v prostorih bivše Trgovske banke.

Beričev. — Tukajšnje društvo kmetskih fantov in deklet uprizaro v nedeljo 9. oktobra ob pol 4. uri popoldne v Beričevem igri: »Laž-zdravnika«, burka v dveh dejanjih, in »Trije tičiki«, burka v dveh dejanjih. Vabimo vse prijatelje društva od blizu in daleč. — Odbor.

Prvi ljubljanski aeroplan. Ljubljanski letalski klub je kupil v Nemčiji nov aeroplan, katerega so z železnico pripeljali preteklo nedeljo do Jesenic, od tu je pa priletel z njim pilot Vodišek v 25 minutah v Ljubljano.

Dve podmornici za našo mornarico. V znani ladjedelnici Armstrong na Angleškem sta dograjeni podmornici »Hrabri« in »Nebojša«, ki ju je jugoslovanska vlada naročila za našo vojno mornarico.

Dražbe lovišč se vršijo za občine Hotič, Konj, Vače, Litija in Šmartno v ponedeljek dne 7. novembra ob pol 10. uri dopoldne na sreskem poglavarstvu v Litiji. Za občine Dole, Gradišče, Moravče in Polšnik dne 14. novembra ob pol 10. uri dopoldne tudi pri sreskem poglavarstvu v Litiji. Za Kotredež v Zagorju 27. oktobra ob pol 10. uri dopoldne. Hudo, Krka, Muljava, Št. Vid, Gorenja vas in Česnjice na uradnem dnevu v Stični dne 19. oktobra ob 10. uri dopoldne. Občine Bukovica, Dob, Vel. Pece, Podboršt, Radohova vas in Temenca na uradnem dnevu v Stični v sredo 16. novembra ob 10. uri dopoldne.

Vlom v tobačno glavno zalogo v Šmarju pri Jelšah. Neznani tatovi in vlomilci so vlomili v tobačno glavno zalogo g. Ferda Pustka v Šmarju pri Jelšah v noči od 26. na 27. septembra ter odnesli 35.000 cigaret Vardar in 50 škatelj neretvanskega tobaka v skupni vrednosti 19.000 Din. Tatove zasledujejo žandarji.

Pegasti legar v novomeškem okraju. V raznih vaseh novomeškega okraja se je pojavil te dni pegasti legar, ki je zahteval do sedaj že več žrtv. Do sedaj je umrlo šest ljudi, a osem so jih odpeljali v Ljubljano v bolnico.

PODLISTEK.

Anton Stražar:

Doživljaji mežnarjevega sina.

1.

Jureca — »Meksikajnar«.

S prijaznega brdskega holmea, ki je nad Lukovico, kjer je živel in umrl v svojem starodavnem gradu, sezidanem v 16. stoletju, naš prerano umrli pisatelj gosp. Janko Krsnik, vodi od gradu tudi pot na zapadno plat v Rahočce.

To je srednje velika vas in je podružnica brdske fare. Raztresena je po dveh holmih, ki jo proti severu in vzhodu obdajajo srednje visoki gozdni hribi, a proti zapadu se svet čimdalje bolj znižuje v ravan in pelje občinska pot proti Rovam in Kamniku.

Stari Rahočani so bili poznani daleč po svetu; kajti bili so prebrisani kravji barantavci in mešetarji. Ja, še dandanašnji njihovi vnuki so v obilni meri podedovali njihove trgovske zmožnosti.

Prav v dobrem spominu pa je ostal Rahočanom daleč po svetu znani »mežnarjev Jurca — meksikajnar«, sin znanega rahočkega

mežnarja, ki je živel v preteklem stoletju. Ta možak je mačke drl, kožice pa strožil in izdeloval tobačne mehuje, denarne mošnjčke in fine rokavice.

Toda njegovega sina Jurca ni veselila ta obrt, ampak je bil glasovit godec in šaljivec; oj, kako je bil povsod z veseljem sprejet! Tudi pesmice je sam zlagal in pel; dostikrat je v veseli fantovski družbi zapel med igranjem naslednjo:

Moj očka je mežnar biv —
Pa je tud' mačke loviv —
In je kožice stroživ.
Pa delov mošnjice —
Al' velokrat ni v varžet imel
jedne »petice«.
Jaz pa najraje na harmoniko
igram. —
Pa vedno d' narce imam!

Zakonskim možem je ponagajal z naslednjo:

K' sm biv še mlad —
S'm nosu lep »gvant« —
Odkar s'm pa mož,
Je vedno trda za »groše«.

Še dandanašnji, ko pripoveduje kak stari očanec o Jurcu-godecu, sleherni zaključni svoje pripovedovanje:

»Star sem že in ves okoren v nogah, a ko bi slišal še enkrat Jurčevo harmoniko, takoj bi zaplesal!«

Da so Jurco splošno tudi klicali za »Meksikajnarja«, vam pojasni naslednja zgodbica!

Stekel pes. V šmartnem pri Litiji je stekel pes vgriznil neko trgovsko pomočnico in šoferja. Oba so prepeljali v Pasteurjev zavod v Celje. V litijskem glavarstvu je pa odrejen najstrožji pasji kontumac.

Uradnik, ki ni skromen. Iz Laškega je pobegnil blagajnik Trboveljske premogokopne družbe Evgen Kus. Pri pregledovanju blagajne se je ugotovilo, da je odnesel seboj okrog 90 tisoč dinarjev. Kus se je te dni nenadoma vrnil v Ljubljano in se prijavil sodišču. Pripisal je, da je poneveril preko 300 tisoč dinarjev, a da je ves denar potrošil v Budimpešti po oštarijah. Izročili so ga sodišču v Celju.

Novo postajališče Cirknica so otvorili preteklo nedeljo v Slov. Goricah med postajama Št. Ilj in Pesnica. Dolgo so se domačini borili za to postajo in končno so svoj cilj vendarle dosegli. Stroške za postajališče so nosili občani sami.

Strašna družinska tragedija. V Doboju je v četrtek 6. t. m. invalid Miroslav Tür, ki je med vojno oslepel na eno oko, kuhal žganje. Nesreča je hotela, da mu je brizgnilo nekoliko vrelega žganja v drugo oko ter je Tür vsled tega popolnoma oslepel. Ko je žena zvedela o nesreči, je zgrabila svoje otroke ter z njimi zbežala na bližnji most, jih po vrsti pometala v vodo in končno tudi sama skočila v reko. Mati in otroci so našli v reki smrt. Ko so možu povedali o ženinem činu, se je ustrešil.

Veterinarski kongres balkanskih držav. V Angori v Mali Aziji se vrši veterinarski kongres balkanskih držav, katerega se udeležujejo delegati Jugoslavije, Bolgarije, Grške, Rumunije in Turške. Kongres zlasti razpravlja o enotnem postopanju pri pobijanju živalskih kužnih boleznih in postopku pri transportu živine na mejah.

Torej ob času, ko je avstrijski nadvojvoda Maksimilijan, brat cesarja Franca Jožefa I., nabiral prostovoljce za Meksiko, je bil Jurca mlad, zal, pa tudi zelo priljubljen fant. »K srcu mu je prirastla«, kakor pravijo naši Lukovčani, brhka Tonjeva rejenka iz domače rahočske vasi. Jurca jo je dolgo, dolgo časa nagovarjal, da bi se čimprej poročila; tudi dekle je rada imela Jurca, a od samskega stanu se je le težko ločila. Zatorej je bilo kot nalašč za Jurca, ko se je zvedelo, da nabira Maksimilijan fante-prostovoljce za Meksiko.

V lepi mesečni noči, kot se je znoval prišel Jurca zgovarjat na kamrično okno z dekletom in jo kakor vselej nagovarjal za ženitev, ji je rekel:

»Tončka, ljuba moja Tončka! Dosti časa si me mučila, nič več me ne boš! Tudi jaz grem v Meksiko!« Poredno dekle se mu je smejala, kot so vajena vsa mlada dekleta, pa Jurca je le svojo trdil.

Par dni zatem, ko Jurce v resnici ni bilo več pred kamrično okence, je Tončka zvedela, da res namerava iti z drugimi vred v Meksiko. To novico ji je povedal šlosarjev Janez iz bližnjega Sela.

To je spravilo dekleta iz uma;

oh, kako si je želela, da bi prišel Jurca kot običajno k nji vasovat! Ker ga le ni bilo, je naročila po domačem pastirju, naj za božjo voljo vendar pride, da mu ima nekaj zelo, zelo važnega povedati!

Samo ob sebi se razume, da se je Jurca na vso moč razveselil te novice. Mislil si je tudi: Aha, ptička, sedaj sem te pa vjel.

Silno se je razveselila Tončka, ko je vendarle po dolgih petih večerih znova prišel k nji vasovat Jurca!

Prvo, kar ga je vprašala, je bilo: »Oh, ljubi moj, ali se boš res zapisal k »meksikajnarjem«, kajne, da se ne boš?«

»Sem se že, Tončka! Kaj sem pa hotel?«

Dekle je zajokalo in ihtelo: »Oh, zakaj si se zapisal? Sedaj vem, da se ne bova nikoli več videla!«

»Saj je vseeno, Tončka. Vedno in vedno sem te prosil: Vzemiva se, ali ti nisi hotela; vedno si mi govorila: Še malo počakaj, saj se tako ne mudi.«

Nesrečno dekle mu je ta večer vse obljubljalo — ja, ko bi mimo prišel duhoven, takoj bi ga prosila, naj ju poroči!

Sveda se je nagajivi Jurca silno veselil, da je tako zmedel Tončko. Naposled, ko se mu je že dekle smililo, jo je pa tolažil:

Vajeniške preizkušnje pri Zdravniški tesarstvi mojstrov za ljubljansko oblast se bodo vršile v ponedeljek in torek, dne 24. in 25. t. m. vsakokrat ob 8. uri jutraj. Vajenci, ki so učno dobo dokončali, naj vložijo prošnje za pripustitev k preizkušnji najkasneje do 17. t. m. pri združenem načelstvu. Prošnji je priložiti tudi spričevalo obrtne nadaljevalne ali tej enake šole. Kasnejše prijave bo možno upoštevati šele v pomladanskem terminu.

Nesreča med orožniki. V žandarmerijski stanici v Štepanji vasi pri Ljubljani sta vežbala dva orožnika vaje s puškami. Nekaj časa sta vežbala različne vaje in nato pričela s streljanjem — brez nabojev seveda. Narednik je pomiril na svojega tovariša Franca Plantana, misleč da ima prazno puško in sprožil. Puška je počila in orožnik se je mrtev zgrudil na tla. Nesrečni narednik je pozabil prejšnji večer izprazniti puško. Koliko nesreč se je že na ta način pripetilo, a še vedno so ljudje tako neprevidni z orožjem.

Kmetje nagnali davčnega iztirjevalca. V vasi Donji Obraz je pretekli teden pobiral davke davčni iztirjevalec. Ker niso ljudje hoteli z lepa odračunavati davkov, jih je hotel iztirjevalec prisiliti, toda kmetje so ga nagnali. Davčni urad je zaprosil za žandarmerijo za pomoč, ki je nato aretirala dva kmeta. Oba so odvedli v zapor. Ko so drugo jutro kmetje to zvedeli, so takoj odšli v Pakrac pred sodnijo in zahtevali od sodnika, da zaprta kmeta nemudoma osvobodi. Medtem se je nabralo preko 200 kmetov pred sodnijo, ki so hoteli s silo osvoboditi jetnike. Da se izogne spopadu, je sodnik kmeta izpustil. Kmetje so izpuščena tovariša navdušeno sprejeli in ju odvedli domov.

»No, Tončka, bom pa tako gledal, ker vidim, da me imaš le rada — da se bova kmalu vzela.«

»Oh, kako, če se pa odpelješ v tiesto nesrečno Meksiko!«

»Ja, kako si čudna, saj se tudi od tamkaj nazaj pride, kot od povsod drugod.«

»Ja, to je res! Ali kdaj prideš od tamkaj?«

»Če si mi resnično zvesta, me boš čakala tudi dolgo, ali ne?«

Dekle mu je dalo roko in solznih oči zatrjevalo: Čakala te bom, dokler se ne povrneš — ako te pa ne bo, se najdeva na onem svetu...«

Jurca je dosegel svoj namen in si je mislil sam pri sebi: Če mi bo šlo vse po sreči, ti ne bo treba dolgo čakati!

Predno je odšel Jurca od kamaričnega okna, mu je dala Tončka vršiček rožmarina in tudi srebrni tolar; te vrste dar je bil prvi, odkar sta se ljubila. Pri odhodu mu je še rekla:

»Lepo te prosim, daj se še večkrat oglasiti, predno se odpelješ — oh jaz nesrečnica...!«

Dolgo je še to noč slonela nesrečna Tončka ob okencu; slišala je fante na vasi, tudi Jurca je bil poleg; poznala ga je po glasu. — Peli so:

Laži zdravnik v Zagrebu. Te dni so aretirali v Zagrebu imenitnega gospoda, ki se je povsod izdajal za zdravnika. Posebno se je mož potrudil letošnje poletje na letoviščih v Primorju, kjer se je gibal v samih »boljših« krogih in veljal za zdravnika specialista za porodništvo. Ker je pa mož letel preveč visoko in delal prevelike dolgove, se je začela zanj zanimati policija, ki je končno razkrila, da je gos. zdravnik navaden slepar in ga aretirala.

Radio-oddajna postaja v Zagrebu. Radio-oddajna postaja, ki se gradi v Veliki gorici v okolici Zagreba, bo v kratkem gotova. Postaja bo dobavljena na račun reparacij in jo bodo inštalirali nemški inženjerji. Notranja dela kakor tudi poizkusi bodo že tekom zime končani, tako da je upati, da bo mogel »Radio Zagreb« pričeti že spomladi z obratom.

Šaljiv samomorilec. V državnem parku v Beogradu se je te dni obesil učitelj Dušan Jovanović. Na prsih je imel pripet listič, na katerem je pojasnil vzrok samomora, ki je bil v nesrečni ljubezni. Da ga pa ne bi kdo rešil, je zapisal na listič: »Če me bo hotel kdo vzne- mirjati in preprečiti samomor, ga bom z motiko nakresal.«

Prehrana Hercegovine. V Mostaru se te dni sestane oblastna skupščina. Med ostalim bodo razpravljali tudi o prehrani Hercegovine. Kot je preračunano, je za Hercegovino treba 3000 vagonov živil.

Ponarejeni dvodinarji. V Osijeku in Novem Sadu so se pojavili te dni ponarejeni dvodinarski komadi. Ponarejeni so zelo slabo in se jih lahko takoj spozna. Večinoma so iz svinca. Policija prav pridno zasleduje ponarejevalce.

»Dekle, dekle, kaj si tako »štemana«, Al' misliš, da si sama? Dosti je še boljših kot si ti, Ki tud' imajo ljubezen kakor ti.«

Nesrečna Tončka je odšla od okna in se vrgla na posteljo. S solzami je močila bele rjuhe... Petelini so že peli na vasi, ko je šele enekoliko zadremala...

Ko so se fantje »meksikajnarije« pripeljali z vlakom v Trst, so skoraj vsi postali nekam resni; kajti videli so pred seboj morje, po katerem jih bo ladja vozila v nepoznano daljino Meksiko in negotovo bodočnost...

Tudi Jurčev tovariš, Šlosarjev Janez je postal zelo otožen. Ali Jurca je začel igrati najbolj poskočne na harmoniko in se poleg šalil: »Kaj se držite tako, fantje, kot »pepelnična sreda«; veseli bodite, kot se spodobi! Kaj pa nam manjka? Imamo zastoj vse: novo obleko, denar so nam dali, pa še vozili se bomo zastoj!«

Pa je Jurca zapel:

»Je barčica zaplavala, Se dekle je zajokala...«
(Dalje prihodnjič.)

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri **IGN. ŽARGI, Ljubljana.**

Medved v zdravilišču. V bosanskem zdravilišču Kasindol se je pojavila pretekli dne ob lepem solčnem vremenu medvedka z mladici in se lepo in mirno sprehajala med paviljoni. Ko so divje zverine bolniki zagledali, so v silnem kriku zbežali, nanosili na cesto postelje in z njimi zabarikadirali zdravilišče. Upravitelj je takoj poklical orožnike, ki so medvede prepodili. V sarajevski oblasti je namreč prepovedano medvede streljati.

Tatvine in vlomi v trebanjski okolici. Kakor smo že poročali, je obiskala trebanjsko okolico dobro organizirana vlomilska družba, ki je dalj časa vznemirjala cel okraj. Napadali so ljudi tudi na cestah in izvrševali žepne preiskave. Zadnji teden pa vlomilec ni šlo nič kaj posreči. V Trebnjem so aretirali enega gospoda, ki spada najbrže k uzmovičem, drugemu se je godilo še veliko slabše. V vasi Hudeje je bil zasačen en vlomilec ravno pri delu. Vršil je hišno preiskavo v hiši Janeza Zupančiča in ko je stikal po omari je v hišo stopil gospodar. Uzmovič je skočil in pobegnil predno ga je mogel Zupančič prijeti. Zupančič pa, ki je zapriseženi lovec, je zagrabil za puško in ustrelil dvakrat za njim in ga tudi obakrat pogodil. Težko ranjenega so oddali žandarmeriji, kjer se je ugotovilo, da je ranjenec nevaren tat in vlomilec, ki ga že dalj čas zasledujejo. Vlomilec se bo sedaj pokoril za svoje grehe v bolnici, ko ozdravi, mu bo pa še sodišče odredilo primerno kazen.

Amerikanec za siromake v Dubrovniku. Znani jugoslovanski industrijalec Nikola Mihanović v Buenos Airesu, je velikemu županu v Dubrovniku izročil vsoto 100.000 dinarjev, da se razdeli med dubrovniška dobrodelna društva in med tamkajšnje reveže.

Zastrupljenje s plinom v Zagrebu. Na Peščenici so našli v stanovanju Jakše Seidla zastrupljene s plinom soprogo knjigovodje in njena otroka, petletnega Dušana in šestletno Vlasto. Domnevajo, da sta zastrupljenje zakrivila otroka, ki sta pri igranju odprla plinsko cev.

Čudna smrt cerkovnika. V Bolcanu na Tirolskem je navadno zvonil v cerkvi San Carlo vedno sam na vse tri zvonove. Ko je te dni zopet zvonil in vlekel vrvi, se je nenadoma ena vrv ovila okrog cerkovnikovega vratu, ga potegnila kvišku in ga zadušila.

Umetni petrolej. Veliki nemški kemijski trust se je odločil, da od- da v promet prve količine v njegovih tovarnah izdelanega umetnega petroleja. Dokazano je, da umetni petrolej ne more konkurirati z mineralnim petrolejem, čigar cena je danes razmeroma jako nizka.

Preveč žensk v Berlinu. V Berlinu je 300.000 žensk več kot moških. Vsega vkup ima Berlin 2.2 milijona žensk. Okoli 200.000 je še dijakin in otrok pod 6 leti. Statistika izkazuje, da je v Berlinu 799.763 žensk, ki se same vzdržujejo. Ker je v Berlinu 1.4 milijona delavcev, pride na dva delavca ena delavka.

Požar v Subotici. V Subotici je pogorela pretekli teden zvečer tovarna škroba. Tovarna je pogorela do tal. Škode je več milijonov.

Strahovita eksplozija v Newyor- ku. Italijanski anarhisti so najeli v neki newyorški palači sobo, v kateri so imeli različne eksplozivne snovi in bombe. Te dni so bombe eksplodirale, vsled česar se je cela palača porušila. Oba anarhista in več oseb je bilo ubitih ter mnogo težje in lažje ranjenih.

PO SVETU.

Potopljeno ladjevje obloženo z zlatom.

Velike množine srebra in zlata na morskem dnu.

Nekaj dni je od tega, odkar je javilo špansko časopisje, da je dobilo neko društvo od španske vlade dovoljenje, da sme dvigniti srebro in zlato iz morskega dna v pristanišču Viga. Globoko v morju v zalivu Viga leže namreč težki milijoni zlata in srebra. Zgodovina tega, v morju se nahajajočega bogastva sega v krvavo dobo francoskega kralja Ljudevita XIV. Ko je v začetku velike španske vojne l. 1702 prišla španska mornarica z zlatim tovorom iz zapadne Indije v domovino, se ji je pri Kadiksu zoperstavila angleško-nizozemska mornarica. Španska mornarica se je takoj zasidrala v zalivu Vigo, da tu izkrcala zlato. Toda v zalivu in v bližini ni bilo niti enega višjega državnega uradnika, ki bi mogel zlato prevzeti. Vlada je poslala nekega ministra iz Madrida, da blago prevzame. Toda predno je ta prišel v Vigo, so angleško-nizozemske ladje, po številu 200, napadle špansko brodovje v zalivu Vigo. 13 ladij so Angleži vjeli, vse ostale pa so Španci sami potopili na zapoved svojega admirala Velaska. Z ladjami vred so šle na dno morja tudi ogromne množine zlata.

225 let je poteklo od takrat in sedaj nameravajo potopljeno zlato dvigniti iz morja. Ali se jim bo to posrečilo? Ali ga valovje ni morebiti zaneslo v kak drug kraj, bogve kam? Morebiti je zlato tudi že zakopano globoko v morskem pesku? Leta 1740, torej 18 let po potopljenju, je svojo srečo poskušal že nek švedski potapljač, toda se mu ni posrečilo priti do zlata. Morebiti bodo sedanji potapljači imeli več sreče!

Jirasek Aloizii. Oč. Drama v treh dejanjih. Poslovenil Fran Albrecht. V Ljubljani 1927. St. 60. Cena Din 14.—, s poštino Din 15.—. — Kot 17. zvezek je izdala Tiskovna zadruga v svoji zbirki »Oder« prevod A. Jiraskove trodejanke »Oč. A. Jirasek, ki je češkemu narodu v svojih številnih romanih ustvaril pravo nacionalno epopejo, je v tej svoji drami posegel v sodobno življenje na vasi. Z markantnimi potezami nam predstavi nekaj vaških oseb, brez vsake iskanje originalnosti, živih in nesrečnih. Brez prisiljene efektnosti nam naslika pretresljiv konflikt med očetom in sinom: med samogoltnim, sebičnim, licemersko pobož- najškim očetom ter vrlim, idealnim si- nom. Ta konflikt se naposled razvije do naravnost klasične tragičnosti, kar daje drami resno umetniško vrednost. Ker je delo vzlic temu prav lahko vprizorljivo in ne stavi niti igralcem niti režiserju nikakih posebnih težkoč, ga zaradi visoke

umetniške cene, kakor tudi zaradi plemenite tendence, ki tiči v drami, zlasti našim diletantskim vaškim odrom najtopleje priporočamo.

KMETIJSKA MATICA.

Kmetijska Matica bo v kratkem gotova. Vse gospode poverjenike vljudo prosimo, da skušajo še naknadno dobiti čim več naročnikov. Knjige bodo krasen dar slovenskemu kmetu, ki mu bo prinašal obilo koristi. V onih krajih, kjer še nimamo poverjenika, naj prevzame nekdo, ki ima za širjenje prave kmetijske izobrazbe veselje in dobro voljo, poverjeništvu in javi svoj naslov Kmetijski Matici v Ljubljano. Najmarljivejši poverjeniki bodo dobili posebne književne nagrade v priznanje truda in uspeha. S posebnim poudarkom se obračamo na naše učitelje, na deželi in ga prosimo, naj zopet stopi v prve vrste borcev za kulturni in gospodarski napredek slovenskega kmetkega ljudstva. Iz naroda — za narod!

Kmetijski koledar za leto 1928 v žepni obliki, trdo vezan, stane 10 dinarjev. Po pošti 1 dinar več. Vsebinska je pestra in bogata. Kmetovalci, kupite ta koledar samo enkrat in prepričani smo, da ga boste kupovali potem vsako leto. Naroča se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Razprodajalci imajo popust.

»Kmetijska tiskovna zadruga« je izdala v zadnjem času sledeče nove knjige:

Franjo Kalol: Sadjarstvo. Kratak pouk za mladino in praktične sadjarje. Z 18 slikami in s preglednico najvažnejših sadnih vrst. Druga, razširjena in spopolnjena izdaja. Cena 10 Din.

Frane Gombač: Umno kletarstvo. Druga, pomnožena in popravljena izdaja. — Cena 20 Din.

Knjigi sta pravi katekizem za vsakega našega sadjarja oziroma vinogradnika in ju najtopleje priporočamo. Cene so primeroma zelo nizke, kar sta knjigi tudi tehnično lepo opremljeni.

Narodni gospodar.

Slovenski javnosti — jasna beseda.

(Konec.)

Postaja Srpske Moravice je obenem postaja za gorski del sušske proge.

Kakor je komisija geologov konstatirala, pelje ta trasa skozi popolnoma čvrst in siguren kraški teren (vapnenec in dolomit). Po našem mišljenju je ta trasa Direkcije za gradnjo novih železnic, od katere imamo že slojne načrte in detajlni vzdolžni profil v glavnem tehnično dobro položena. Njena dolžina je 44-74 km. Dolžina v relaciji proti Sušaku je od Kočevja—Stari trg—Radence—Srpske Moravice—Brod Moravice za 10 km daljša od one Kočevje—Brod na Kupi—Brod Moravice, a vsled manjših usponov in manjše premagane višine, je virtualna dolžina te proge ista, kakor ona preko Broda na Kupi na Brod Moravice. Stroški gradnje bodo nesporno daleko manjši od vseh ostalih variant vključno s dvema objektom. Prvi je vijadukt preko

Kolpe pri Radencih; za katerega je izbrana najbolj ekonomična višina od cirkca 85 m. Drugi je tunel skozi Lovnik dolg 4930 m ves v dolomitu in apnenici razen približno 150 m pri izhodu pri Vrbovskem—Selu.

Ta zveza je vojaško najbolj zaščitena, ker je bolj oddaljena od meje kot vse ostale variante. Poleg tega je v čvrstem kraškem terenu in jo je težko resno poškodovati, a lahko jo je popraviti. Kar se tiče rokade, je zelo sigurna, ker ni niti prebližju niti predaleč od meje, a kar je najglavnejše, ni treba prevažati čet po plazoviti, nesigurni progi okrog Brod Moravic. Kar se pa tiče visokega mostu, je znano dejstvo, da se tudi največji objekti zelo težko pogode iz aeroplanov, kateri letijo od 100 do 200 km na uro in to v višini več tisoč metrov. Ravno tako je nesigurno streljanje iz topov na daljino čez 45 km. Medtem bi se pa dalo izogniti temu nedostatku na ta način, da se vijadukt napravi v etažah tako, da bi se eventualna poškodba dala lahko popraviti. Poleg tega bi se dalo z majhnimi stroški za ta slučaj zgraditi eno cestno-vojaško zvezo z ostrejšimi loki, s tem da se podaljša proga za okroglo 7 km in to z istim padcem, kakor na ostali progi in da se napravi obenem en nizek most. V slučaju poškodbe velikega mostu, bi se moral položiti tir po tem delu proge, ki bi sicer služila za cestni prehod preko Kolpe, ki bi bil za ta kraj itak nujno potreben. Neracionalno bi bilo samo zaradi eventualne in redke možnosti poškodbe za slučaj vojne z večjimi gradbenimi in prometnimi stroški voditi za vse čase progo na eno nižjo točko in tako dvigniti tovar na večjo višino.

Po vsem kar sem gori obrazložil predlagam, da se ta trasa vzame za podlago detajlnega študija in izvedbo projekta, ker je nesporno najboljša od vseh predloženih variant. Takozvana protivna smer te trase v smeri proti Jadrnu, je preiščljena, ker je to razvijanje diktirano zaradi doline Kolpe in priključka na obstoječo progo, a ima veliko prednost priprave in kratke zveze s Črnomljem, a preko Sevnice—St. Janž z vzhodno Slovenijo. Poleg vsega tega edino ta trasa preko Poljanske doline skrajša pot iz Slovenije v Dalmacijo preko Ogulina, kar pu-

šča vse ostale variante v nemar, da z njeno zgradbo prav lahko odpade direktni spoj Črnomelj—Ogulin in to samo z neznatnim podaljšanjem te relacije.

Takšna rešitev vprašanja bi bila vsekakor koristna za državne finance, ker bi se s tem prihranili težki milijoni, kar se mora pri vseh novih železniških zvezah resno upoštevati, posebno z obzirom na dejstvo, da je potreba železnic po vseh krajih naše kraljevine zelo velika. — Z spajanjem prog se pa zmanjšajo tudi eksploatacijski stroški pri železnicah. Razlika v gradbenih in vzdrževalnih stroških bi znašala tudi do sto milijonov dinarjev, katere na drugih krajih nujno rabimo. Pri detajlnem študiju priporočam, da se proučijo vse možnosti direktnega izhoda iz Lukovdola na postajo Srpske Moravice pa četudi z za 1 in pol km daljšim tunelom skozi Lovnik, kateri bi bil ves v dobrem čvrstem materialu. Obenem priporočam temeljiti študij direktno zveze Črnomelj z edinstvenim prelazom preko Kolpe.

Globoko mi je žal, da se nisem mogel v tem vprašanju zediniti z gg. kolegi, člani komisije, izjavljam pa, da so me pri tem vodili samo splošni državni interesi, a predvsem sem imel v vidu lažje razvijanje prometa in čimmanjšo obremenitev državnih financ.

Ing. JERKO ALAČEVIĆ,
univ. prof.

Slovinci! Prebrali ste strokovnjaško mnenje univ. prof., uvideli ste stvarnost njegovih razlogov, ki so jasni kot beli dan. Za našo progo so se torej izrekli naši prvovrstni strokovnjaki kot gg. geologi, univ. prof. Luković iz Beograda, Koch iz Zagreba in univ. prof. ing. Alačević iz Zagreba. To je najboljša pohvala za delo naših domačih železniških strokovnjakov, ing. Klodiča, Hrovata in Kavčiča. Nepobitno so torej dokazali strokovnjaki, da je naša proga najboljša. Kaj je torej storiti sedaj?

Kdor hoče, da dobimo čimprej zvezo Slovenije z morjem, da se enkrat neha politika zavlačevanja in komur je za to, da se državi in Sloveniji prihranijo milijoni, ta bo z vsemi sredstvi delal na to, da se vsi Slovenci brez razlike strank združimo in enkrat kategorično

zahtevamo začetek gradnje zveze Slovenije z morjem po Klodič-Hrovat-Kavčičevem skupnem načrtu, ki je nesporno najboljši. To pa bomo dosegli le tedaj, če bomo naše narodne predstavnike, ki gredo v Beograd, pozvali, da si naj kot eno prvih in najsvetejših nalog postavijo dosego graditve zveze Slovenije z morjem v najkrajšem času.

Odbor za zvezo dolenskih železnic iz Kočevja in Črnomlja preko Lukovdola z reško progo:

ANTON LUŠIN, JURE KOCE,
predsednik. tajnik.

Razdelitev diplom in pohvalnic uspešnim bikorejcem leta 1927 se bo vršila dne 15. oktobra 1927, ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani Okrajnega zastopa Maribor, Koroška cesta št. 26/II. Ob tej priliki se bo vršilo tudi strokovno predavanje o živinoreji. Živinorejci se vabijo, da se udeležijo zgornje razdelitve diplom in pohvalnic ter predavanja.

Specijalna kmetijska šola v Št. Jurju pri Celju je zaključila šolsko leto 1926/27 dne 24. septembra. Početkom leta je bilo od 50 prosilcev sprejetih 32, od teh 20 kot državni gojenci na prosta mesta, 12 kot privatni na plačujoča. Med letom so izstopili 4 gojenci, eden radi bolezni, trije pa radi nujne potrebe na domu radi obolenosti staršev. Vseh 28 gojencev je dovršilo letnik in sicer 4 s prav dobrim uspehom, 20 z dobrim in 4 z zadostnim. Pridnejši so dobili nagrade od ministrstva v obliki vrtnarskega in sadjarskega orodja. Vsi so bili iz mariborske oblasti in sicer povprečno iz vsakega sreza dva, kakor tudi iz Prekmurja, največ pa iz gornjegrajskega in prevajlskega sreza. Vsi gojenci so bili kmetski sinovi, ki so se vrnili na svoje domove, kjer večina tudi ostane. — Šolsko leto 1927/28 se je pričelo dne 3. oktobra. Prosilcev je bilo 40. Ker se je pri ustanovitvi zavoda in ureditvi internata predvidevalo največ 30 gojencev, je mogla uprava sprejeti le 34 prosilcev in sicer 20 kot državne gojence na prosta mesta in 14 na plačujoča. Tudi letos sta povprečno iz vsakega sreza dva gojenca, iz Prekmurja in Medjimurja pa po eden, največ jih je vsako leto iz gornjegrajskega in prevajlskega sreza.

Prostovoljno gasilno društvo na Stari Vrhnik, gasilska župa vrhniška, proda dobro ohranjeno

štirikolno BRIZGALNO.

Društva, ki si nameravajo nabaviti brizgalno, naj se obrnejo glede cene in drugih informacij na zgornji naslov.

Pšenico, rž, fižol

(mandalon, ribničan in prepelčar) ter druge POLJSKE PRIDELKE kupuje po najvišjih dnevnih cenah

„Ekonom“ osrednja gospodarska zadruga
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 7

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA C.

PODRUŽNICE IN AGENCIJE:

Delniška glavnica:
Din 50,000,000.—
Rezervni zakladi ca:
Din 10,000,000.—

Brežice,
Celje,
Črnomelj

Gorica,
Kranj,
Logatec

Maribor,
Metković,
Novi Sad

Novomesto,
Prevalje,
Ptuj

Rakek,
Sarajevo,
Slovenjgradec

Split,
Trst

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413,
302, 503 in 504.

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštna hranilnica št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brasovke »Kmeti dom«. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojla na vknjižbo, proti poročstvu ter nastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

vloge na knjižice

Obrestuje

6%

brez od-povedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2, in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

AZNANILO.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvorila novo

trgovino s konfekcijskim in modnim blagom v Ljubljani, Karlovska c. 2.

Velika izbira LEPO IZDELANIH OBLEK za moške, dečke in otroke, površnikov, plaščev, suknjičev, perila, klobukov, čevljev, dežnikov in vsakovrstnega modnega blaga PO SKRAJNO NIZKIH CENAH.

Za cenj. obisk se priporoča

T. IVANČIČ, trgovka
v Ljubljani, Karlovska c. 2.

Posestvo na prodaj.

POSESTVO na Črnučah hišna števil. 1, ob državni cesti, tik železniške postaje, z enonadstropno stanovanjsko hišo, obširnimi gospodarskimi poslopji in stavbenimi prostori, s polji, vrtovi in gozdi, v celotni površini 13 oralov, se prodaja iz proste roke. — Pojasnila daje notar A. Galle, Ljubljana, Tavčarjeva ulica števil. 5.

Najboljši in najtrpešnejši
ŠIVALNI STROJI so:

„GRITZNER“
in „ADLER“

za dom, obrt in industrijo,
v raznih opreman. — Istotam švicarski
pletilni stroji „DUBIED“.
Pisalni stroji „URANIA“.

Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg 12

Storže,
želod,
žir

in druga gozdna semena kupuje trdka
Fruetus, Ljubljana,
Krekov trg števil. 10.

Svoji k svojim!

Kadar kupujete v mestu svoje potreščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago

DENAR

si prihranite, ako kupite dobro blago za obleke in perilo; to pa le zato, ker

najdete

v občno znani, nad 50 let obstoječi trgovini

R. Miklavc
»Pri škofu«, Ljubljana

zelo veliko strokovno odbrano zalogo prvovrstne kamtarna za moške obleke, fino svilen, volnen in perilno blago za ženske obleke, kakor tudi vse druge vrste blaga. — Postrežba zanesljiva poštena. — Naročila po pošti se takoj izvršijo.

Priporočljivi najlepši nakup
pri

„ČEŠNIKU“
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica.

Posteljne odeje, lastni izdelek, od Din 160.— naprej. — Posteljne garniture od Din 300.— naprej. Preproge, zavese, porhetasterjuhe 200, 220, 230 cm dolge. — Ogrihalke kocke, pleti. — Velur, pliš, žamet za mantelne. — Ogrski koci, dolgodlaki. — Konjski koci, plahte. — Perje kg od Din 45.— naprej.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2148, 2948

Prešernova ulica 4

(širo-ručni pri Narodni banki)

Pošt. štek. rač. 13.833

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; otkompt in inkase menik ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.